

Nr 88.

Ankom till Riksdagens kansli den 6 maj 1910, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande af ytterligare medel till norrländska nyodlingsfonden.

(1:a A.)

I en den 8 april 1910 till Riksdagen aflåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 199, har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att bemyndiga riksgäldskontoret att under år 1911 i mån af behof tillhandahålla statskontoret medel att tillföras den under benämningen norrländska nyodlingsfonden inrättade fond för befrämjande af uppodling af jord i Dalarne och Norrland till så stort belopp, som finnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande annuiteter å utlämnade lån och andra fonden tillhöriga medel tillgodose ett lånebehof af 300,000 kronor.

Till statsrådsprotokollet har departementschefen i detta ärende anført följande:

»I anledning af Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning beslöt 1906 års Riksdag inrättandet af en särskild fond å 300,000 kronor för befrämjande af uppodling af jord i Norrland och Dalarne, från hvilken fond, i mån af tillgång, lån finge tilldelas landsting eller hushållningssällskap, som förklarar sig villigt att utlämna låneunderstöd till mindre jordbrukare för uppodling af till åker lämplig mark. I sammanhang härmed bemyndigade Riksdagen riksgäldskontoret att för ändamålet

under år 1907 i mån af behof tillhandahålla statskontoret ett belopp af högst 100,000 kronor, samt medgaf, att inflytande räntor å de från fonden utlämnade lån finge ingå till fonden för att tillsammans med fondens öfriga tillgångar användas för det med fonden afsedda ändamål. Fonden skulle förvaltas af statskontoret.

Genom nådig kungörelse den 22 juni 1906 (Sv. Förf:s nr 58) förordnade Kungl. Maj:t att för erhållande och tillgodonjutande af lån från denna fond, som benämndes norrländska nyodlingsfonden, vissa allmänna villkor och bestämmelser skulle lända till efterrättelse, däribland att landtbruksstyrelsen skulle äga att efter pröfning af gjorda framställningar bevilja hushållningssällskap eller landsting lån från fonden, med åliggande för styrelsen att om beviljade lån meddela uppgift till statskontoret.

Sedermera har 1907 års Riksdag på framställning af Kungl. Maj:t bemyndigat riksgäldskontoret att under år 1908 i mån af behof tillhandahålla statskontoret ett belopp af högst 100,000 kronor att tillföras ifrågavarande fond.

Då det emellertid fanns behöfligt, att fondens tillgångar ökades, har 1908 års Riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, bemyndigat riksgäldskontoret att i mån af behof, tillhandahålla statskontoret under år 1908 ett belopp af högst 100,000 kronor utöfver redan bestämda högst 100,000 kronor samt under år 1909 ett belopp af högst 300,000 kronor att tillföras nämnda fond.

Uti skrifvelse den 24 maj 1909 har slutligen Riksdagen anmält, att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts nådiga proposition den 16 april 1909, bemyndigat riksgäldskontoret att under år 1910 i mån af behof tillhandahålla statskontoret medel att tillföras omförmälda fond till så stort belopp, som funnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande annuiteter å utlämnade lån och andra fonden tillhöriga medel tillgodose ett lånebehof af 300,000 kronor.

Landtbruksstyrelsen har nu i underdånig skrifvelse den 2 februari 1910 gjort framställning om vidtagande af åtgärder i syfte att tillföra fonden ytterligare medel. Af denna framställning framgår bland annat följande.

Från nämnda fond hafva under år 1907 beviljats 273 lån med ett sammanlagdt belopp af 96,980 kronor, fördelade på följande sätt:

Jämtlands län	9 lån å tillhopa	4,105 kronor,	
Västerbottens	164 " " "	55,950	" och
Norrbottnens	100 " " "	36,925	" .

Under år 1908 beviljades tillhopa 527 lån med ett sammanlagdt belopp af 190,675 kronor, hvaraf belöper på

Kopparbergs län	14 lån å tillhopa	3,890 kronor,
Gäflleborgs	30 " " "	9,632 "
Jämtlands	48 " " "	20,668 "
Västerbottens	347 " " "	124,865 " och
Norrbotbens	88 " " "	31,620 " .

Under år 1909 hafva 775 lån beviljats till sammanlagdt belopp af 300,212 kronor, hvaraf belöper på

Kopparbergs län	22 lån å tillhopa	8,115 kronor,
Jämtlands	50 " " "	21,562 "
Västerbottens	493 " " "	189,980 " och
Norrbotbens	210 " " "	80,555 " .

Vidare har under år 1910 beviljats 652 lån till sammanlagdt belopp af 260,699 kronor, hvaraf belöper på

Kopparbergs län	7 lån å tillhopa	1,950 kronor,
Gäflleborgs	42 " " "	13,174 "
Jämtlands	52 " " "	22,895 "
Västerbottens	338 " " "	119,230 " och
Norrbotbens	213 " " "	103,450 " , hvilken sist-

nämnda summa dock ej vore i detalj beviljad.

Landtbruksstyrelsen har vidare anført, att det tillfälle, som genom norrländska nyodlingsfonden blifvit beredt för mindre jordbrukare inom Norrland och Dalarne att för uppodling af till åker lämplig mark erhålla lån af statsmedel, omfattats med vida större intresse, än som vid fondens bildande och sedermera med skäl kunnat antagas. Vid sådant förhållande och då den uppoffring, staten måste vidkännas för ifrågavarande låns utlämnande vore begränsad till den ränteförlust, som till äfventyrs kunde uppstå därigenom, att staten måste för ifrågavarande ändamål upplåna medel till högre ränta än den, som genom sagda nådiga kungörelse blifvit för lån från fonden bestämd eller 3 procent, samt den ränteförlust, som uppstode därigenom, att i kungörelsen intagits bestämmelse om räntefrihet för lån första året, under hvilket det samma innehades, vore obetydlig i jämförelse med den nytta, som med ifrågavarande lån kunde vinnas, torde anledning förekomma till fondens ytterligare höjande.

Med afseende å de stora belopp, hvilka begärts och beviljats för utlämnande af lån under innevarande år, och då anledning funnes antaga, att under år 1911 liknande lånebehof fortfarande komme att uppstå inom de norrländska länen, syntes ytterligare medel böra tillföras

fonden, så att under år 1911 måtte kunna utlämnas lån till belopp af högst 300,000 kronor.

Statskontoret har uti infordradt underdånigt utlåtande den 21 februari 1910 förklarat sig icke hafva något att erinra mot bifall till landbruksstyrelsens ifrågavarande framställning.

Jämväl fullmäktige i riksgäldskontoret, som på anmodan den 3 mars 1910 afgifvit yttrande i ärendet, hafva därvid icke haft något att erinra med afseende å den gjorda framställningen.

Gagnet af den från ifrågavarande fond lämnade lånehjälp framgår af den stora utsträckning, hvori fonden under de gångna åren blifvit anlitad, något som synes mig så mycket mera beaktansvärdt och tillfredsställande, som det alltmera torde hafva blifvit ett nationellt önskemål att från statens sida verksamt understödja den norrländska jordbruksbefolkningens sträfvan att lägga nya områden under kultur.

Under sådana förhållanden och då statens förevarande, med jämförelsevis obetydliga uppoffringar understödda lånerörelse torde få betraktas såsom ett af de verksammaste medlen att befordra de nordliga bygdernas uppodlande, tvekar jag icke att tillstyrka bifall till landbruksstyrelsens här gjorda framställning.»

Då det är en angelägenhet af största vikt, att ändamålet med ifrågavarande fond varder behörigen tillgodosedt, samt, att döma af den utsträckning, hvori fonden under de gångna åren blifvit anlitad, för nästkommande år torde kunna förutses behof af lån från densamma i uti propositionen angifven omfattning, får utskottet hemställa,

att Riksdagen i likhet med hvad för nästlidna år skett, må bemyndiga riksgäldskontoret att under år 1911 i mån af behof tillhandahålla statskontoret medel att tillföras den under benämningen norrländska nyodlingsfonden inrättade fond för befrämjande af uppodling af jord i Dalarne och Norrland till så stort belopp, som finnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande annuiteter å utlämnade lån och andra fonden tillhöriga medel tillgodose ett lånebehof af 300,000 kronor.

Stockholm den 6 maj 1910.

På jordbruksutskottets vägnar:

THEODOR ODELBERG.
